...ותן בלבנו להבין ולהשכיל...

A step-by-step
approach to understanding
Chumash text independently

להבין ולהשכיל
L'HAVIN U'LEHASKIL

11A

פרשת ויחי
פרק מ"ז (כ"ח-ל"א) – פרק נ'

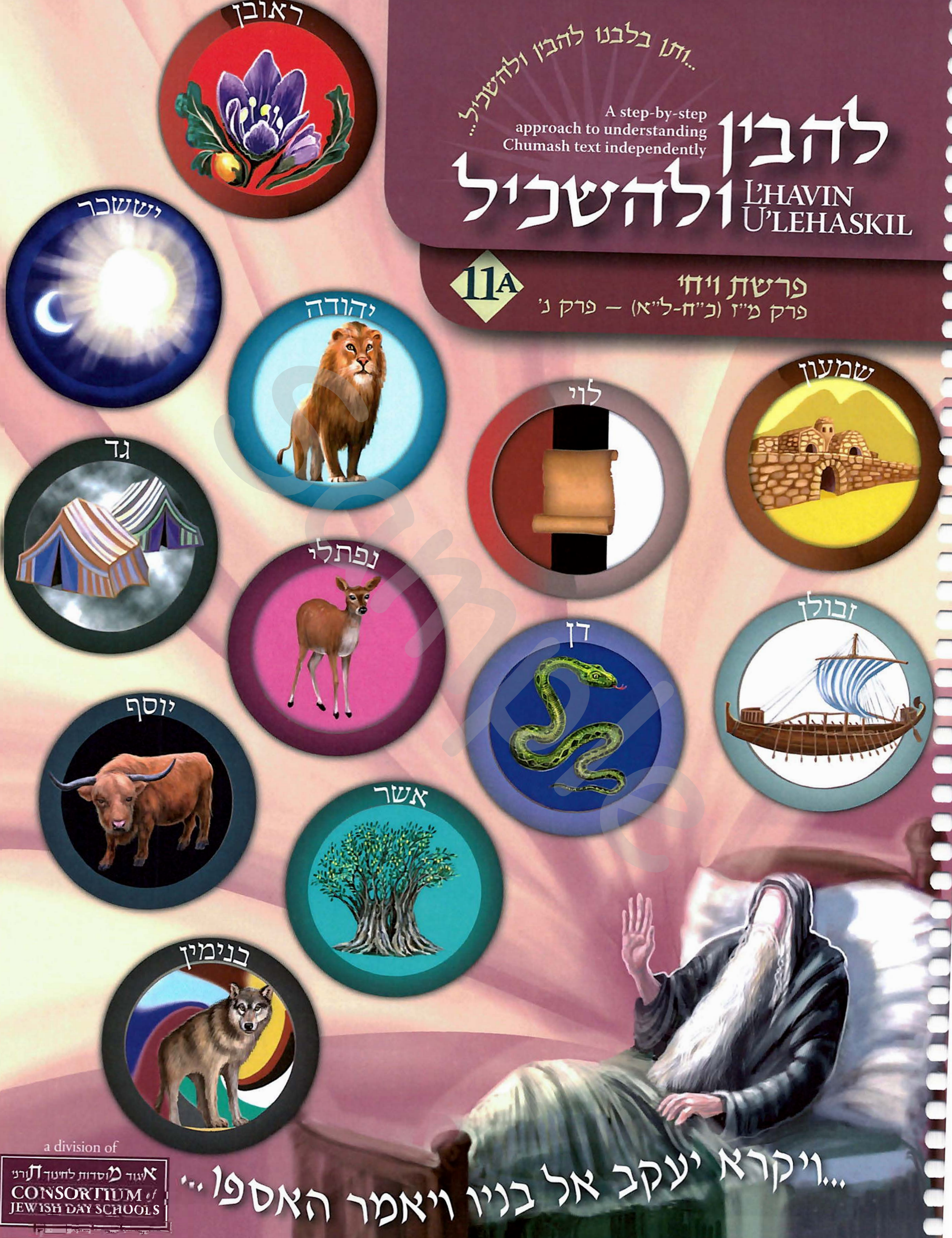
ראובן
ישׂשכר
יהודה
שמעון
לוי
גד
נפתלי
זבולן
דן
יוסף
אשר
בנימין

...ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו...

a division of
איגוד מוסדות לחינוך תורני
CONSORTIUM of
JEWISH DAY SCHOOLS

Sample

תֹּכֶן הָעִנְיָנִים

לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל Theme Song 5
Charts 6
שָׁרָשִׁים פָּרָשַׁת וַיְחִי 23

פרק מ"ז
פְּסוּקִים כ"ח-ל"א: שְׁבוּעַת יַעֲקֹב לְיוֹסֵף 26

פרק מ"ח
פְּסוּקִים א׳-ו׳:
- יוֹסֵף מֵבִיא אֶת שְׁנֵי בָּנָיו לְיַעֲקֹב לְקַבֵּל בְּרָכָה
- יַעֲקֹב חוֹזֵר עַל הַהַבְטָחָה שֶׁקִּבֵּל מֵה׳ בְּלוּז
- יַעֲקֹב מְחַלֵּק אֶת יוֹסֵף לִשְׁנֵי שְׁבָטִים 39

פְּסוּקִים ז׳-י׳:
- יַעֲקֹב אוֹמֵר לְיוֹסֵף אֶת מְקוֹם קְבוּרַת אִמּוֹ
- יַעֲקֹב מְאַמֵּת (verifies) זֶהוּתָם שֶׁל הַגְּבָרִים שֶׁעִם יוֹסֵף 50

פְּסוּקִים י"א-ט"ז:
- יוֹסֵף מְסַדֵּר אֶת בָּנָיו לִפְנֵי יַעֲקֹב כְּדֵי שֶׁיְּבָרְכֵם
- יַעֲקֹב שִׂכֵּל אֶת יָדָיו
- בְּרָכָה א׳ 61

פְּסוּקִים י"ז-כ"ב: בְּרָכָה ב׳ 75

פרק מ"ט
פְּסוּקִים א׳-ד׳: בִּרְכַּת יַעֲקֹב – רְאוּבֵן 98
פְּסוּקִים ה׳-ז׳: שִׁמְעוֹן וְלֵוִי 109
פְּסוּקִים ח׳-י"ב: יְהוּדָה 119
פְּסוּקִים י"ג-ט"ו: זְבוּלֻן וְיִשָּׂשכָר 131
פְּסוּקִים ט"ז-י"ח: דָּן 143
פְּסוּקִים י"ט-כ"א: גָּד, אָשֵׁר, נַפְתָּלִי 151
פְּסוּקִים כ"ב-כ"ו: יוֹסֵף 164
פְּסוּקִים כ"ז: בִּנְיָמִין 177

פְּסוּקִים כ"ח-ל"ג:
- יַעֲקֹב מְצַוֶּה אֶת בָּנָיו לִקְבֹּר אוֹתוֹ בִּמְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה
- פְּטִירַת יַעֲקֹב אָבִינוּ 183

פרק נ׳
פְּסוּקִים א׳-ו׳:
- חֲנִיטַת יַעֲקֹב
- אֵבֶל מִצְרַיִם
- רְשׁוּת לְיוֹסֵף לִקְבֹּר אֶת אָבִיו 199

פְּסוּקִים ז׳-י"ג: לְוָיַת יַעֲקֹב וּקְבוּרָתוֹ 210
פְּסוּקִים י"ד-כ"א: הַכְנָעַת הָאַחִים לְיוֹסֵף וּתְגוּבָתוֹ 222
פְּסוּקִים כ"ב-כ"ו: סוֹף יְמֵי יוֹסֵף וּמִיתָתוֹ וְהַשְׁבָּעַת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל 238

Sample

פרק מ"ז

פסוקים כ"ח-ל"א

כ"ט

יְרֵכִי	הַיָּרֵךְ ________	________ thigh
עִמָּדִי	אִתִּי	with ________
וֶאֱמֶת		________ truth

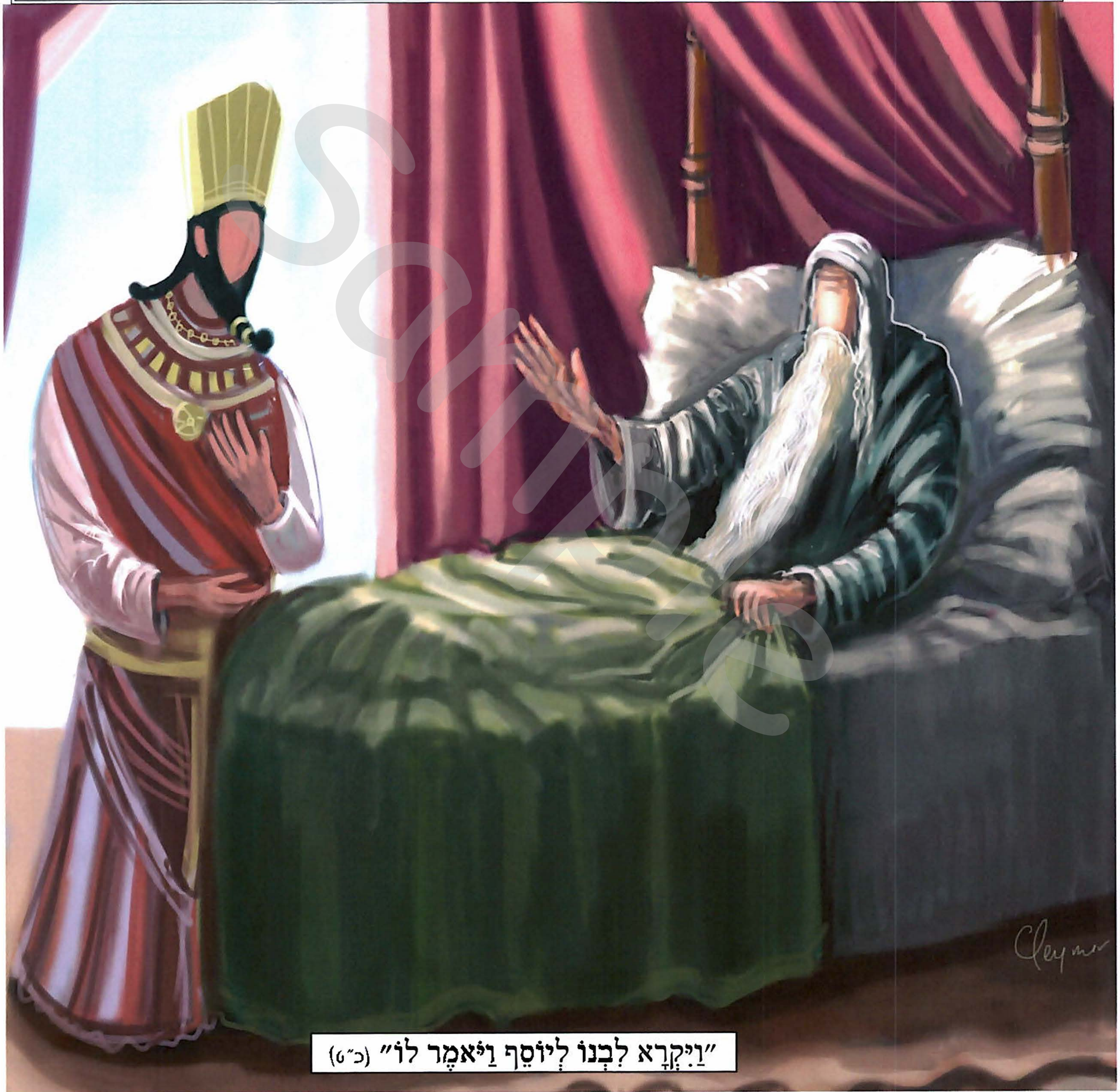
Sample

"וַיִּקְרָא לִבְנוֹ לְיוֹסֵף וַיֹּאמֶר לוֹ" (כ"ט)

פרק מ״ז

פסוקים כ״ח-ל״ח

NEW SKILL

טַעֲמֵי הַמִּקְרָא

מֵרְכָא ֥

A מֵרְכָא is a trup (not a separator) that often appears before a טִפְּחָא.

טִפְּחָא ֖

A טִפְּחָא is a separator, which creates a "break" in the פָּסוּק.

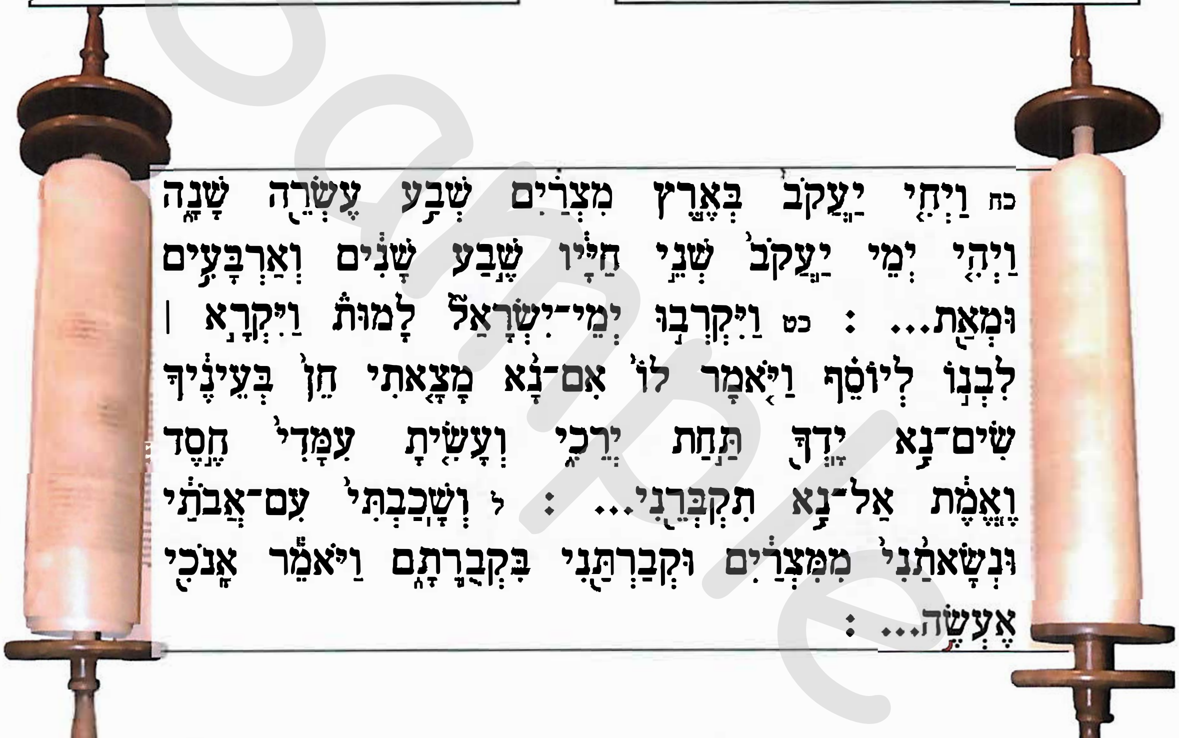

כח וַיְחִ֤י יַֽעֲקֹב֙ בְּאֶ֣רֶץ מִצְרַ֔ים שְׁבַ֥ע עֶשְׂרֵ֖ה שָׁנָ֑ה
וַיְהִ֤י יְמֵֽי יַֽעֲקֹב֙ שְׁנֵ֣י חַיָּ֔יו שֶׁ֣בַע שָׁנִ֔ים וְאַרְבָּעִ֖ים
וּמְאַ֥ת... ׃ כט וַיִּקְרְב֣וּ יְמֵֽי־יִשְׂרָאֵל֮ לָמוּת֒ וַיִּקְרָ֣א ׀
לִבְנ֣וֹ לְיוֹסֵ֗ף וַיֹּ֤אמֶר לוֹ֙ אִם־נָ֨א מָצָ֤אתִי חֵן֙ בְּעֵינֶ֔יךָ
שִׂים־נָ֥א יָדְךָ֖ תַּ֣חַת יְרֵכִ֑י וְעָשִׂ֤יתָ עִמָּדִי֙ חֶ֣סֶד
וֶֽאֱמֶ֔ת אַל־נָ֥א תִקְבְּרֵ֖נִי... ׃ ל וְשָֽׁכַבְתִּי֙ עִם־אֲבֹתַ֔י
וּנְשָׂאתַ֙נִי֙ מִמִּצְרַ֔ים וּקְבַרְתַּ֖נִי בִּקְבֻרָתָ֑ם וַיֹּאמַ֕ר אָנֹכִ֖י
אֶעֱשֶׂ֥ה... ׃

In the following פְּסוּקִים, write the first and last words of a phrase that begin with a מֵרְכָא and ends with a טִפְּחָא.

פָּסוּק כ״ח: 1) ________ מֵרְכָא ________ טִפְּחָא 2) ________ מֵרְכָא ________ טִפְּחָא

פָּסוּק כ״ט: 1) ________ מֵרְכָא ________ טִפְּחָא

Sample

פרק מ"ז

פסוקים כ"ח-ל"א

דִּבּוּר הַמַּתְחִיל: "חֶסֶד וֶאֱמֶת" (כ"ט)

מַה זֶּה חֶסֶד וֶאֱמֶת?

קְרָא אֶת הָרַשִׁ"י

מְצַפֶּה – look for
תַּשְׁלוּם – anything in return

מַה הַחֶסֶד שֶׁל אֱמֶת שֶׁיּוֹסֵף יַעֲשֶׂה לְיַעֲקֹב? ______________________________

____

Upon the death of a person, members of the Jewish community prepare the נִפְטַר (deceased) for Jewish burial. This preparation is called a טָהֳרָה. It is performed by a group called a חֶבְרָה קַדִּישָׁא. Many Jewish communities have its own חֶבְרָה קַדִּישָׁא.

This act of kindness is the ultimate form of חֶסֶד שֶׁל אֱמֶת one can perform, for the one who was נִפְטַר is unable to return the kindness.

חברה קדישא הראשית והכללית

דִּבּוּר הַמַּתְחִיל: "עַל רֹאשׁ הַמִּטָּה" (ל"א)

לָמָה יִשְׂרָאֵל הִשְׁתַּחֲוָה בְּכִוּוּן (in the direction) רֹאשׁ הַמִּטָּה?

הַעְתֵּק אֶת הָרַשִׁ"י (עַד "דָּבָר אַחֵר"): ______________________________

"מִכָּאן אָמְרוּ: שֶׁהַשְּׁכִינָה לְמַעְלָה מֵרַאֲשׁוֹתָיו שֶׁל חוֹלֶה"

לָמָה יִשְׂרָאֵל הִשְׁתַּחֲוָה בְּכִוּוּן רֹאשׁ הַמִּטָּה?

○ שֶׁלֹּא הָיָה קַל בִּשְׁבִילוֹ
○ שֶׁשָּׁם הָיְתָה הַשְּׁכִינָה
○ שֶׁהוּא רֹאשׁ הַמִּשְׁפָּחָה
○ לֹא יוֹדְעִים

Sample

פרק מ"ז

פסוקים כ"ח-ל"ח

Did you know?

"וַיְחִי" (כ״ח)

Why is the פָּרָשָׁה that speaks about the death of יַעֲקֹב אָבִינוּ called "וַיְחִי".

Did you know?!

"צַדִּיקִים אַף בְּמִיתָתָם נִקְרָאִים חַיִּים" (בְּרָכוֹת י״ח.ב)
A צַדִּיק even after he dies continues to "live."

How do you think a צַדִּיק continues to live after he dies?

____

____

____

"להבין ולהשכיל במקרא"

"אַל נָא תִקְבְּרֵנִי בְּמִצְרָיִם" (כ״ט)

Why didn't יַעֲקֹב want to be buried in מִצְרַיִם?

When יַעֲקֹב told the שְׁבָטִים that he did not want to be buried in מִצְרַיִם he established a clear message to his children - אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל is our home!

No matter how successful or comfortable one may be in another land, we must always remember that אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל is where we belong. (רַב מֶנְק)

שִׁיר

"אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל Our Home"

Though in מִצְרַיִם, where things were so grand,
a land of suffering, despite the riches it could bring.
They knew deep in their hearts, one need remain apart,
there's only one place they'd call home.

Every Jew must know, no matter where he goes,
that no foreign land will ever be our own.
While in גָּלוּת we're displaced, our hearts long for one place,
אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, that's our home.

Sample

פרק מ"ז

פסוקים כ"ח-ל"א

ל'

1. וְשָׁכַבְתִּי* עִם אֲבֹתַי = ע______________________
E______________________
2. וּנְשָׂאתַנִי* מִמִּצְרַיִם = E______________________
3. וּקְבַרְתַּנִי* בִּקְבֻרָתָם = ע______________________
E______________________
4. וַיֹּאמַר אָנֹכִי אֶעֱשֶׂה כִדְבָרֶךָ = ע______________________
E______________________

ל"א

1. וַיֹּאמֶר הִשָּׁבְעָה** לִי = ע______________________
E______________________
2. וַיִּשָּׁבַע לוֹ = ע______________________
E______________________
3. וַיִּשְׁתַּחוּ יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ הַמִּטָּה*** = ע______________________
E______________________

* "ו" הַהִפּוּךְ - The "ו" changes the word from עָתִיד ← עָבָר.

** "ה" = "ה" הַיְתֵרָה

*** "ה" = "ה" הַיְדִיעָה

ב כְּתֹב אוֹ בְּחַר אֶת הַתְּשׁוּבָה הַנְּכוֹנָה.

1) כַּמָּה שָׁנִים חַי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם?

○ 47 שָׁנָה ○ 147 שָׁנָה ○ 17 שָׁנָה ○ 117 שָׁנָה

2) בֶּן כַּמָּה הָיָה יַעֲקֹב כְּשֶׁנִּפְטַר?______________

3) מַה נִּשְׁבַּע יוֹסֵף לְאָבִיו?

○ שֶׁהַמִּצְרִים יִתְאַבְּלוּ (will mourn) עָלָיו ○ שֶׁהוּא יִקְבֹּר אוֹתוֹ בְּמִצְרַיִם
○ שֶׁהַשְּׁבָטִים יְקַבְּלוּ אֹכֶל ○ שֶׁהוּא יִקְבֹּר אוֹתוֹ בִּמְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה

4) בְּאֵיזֶה מָקוֹם בִּקֵּשׁ יַעֲקֹב לְהִקָּבֵר?

○ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, בִּמְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה ○ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן
○ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, בִּירוּשָׁלַיִם ○ בְּפַדַּן אֲרָם

Sample

פרק מ"ז

פסוקים כ"ח-ל"ח

ג עַל מִי הוּא עַל מַה נֶאֱמַר?

1) אִם נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ	אַבְרָהָם & יִצְחָק	יַעֲקֹב	יוֹסֵף	פַּרְעֹה
2) אִם נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ	אַבְרָהָם & יִצְחָק	יַעֲקֹב	יוֹסֵף	פַּרְעֹה
3) אַל נָא תִקְבְּרֵנִי בְּמִצְרָיִם	אַבְרָהָם & יִצְחָק	יַעֲקֹב	יוֹסֵף	פַּרְעֹה
4) אַל נָא תִקְבְּרֵנִי	אַבְרָהָם & יִצְחָק	יַעֲקֹב	יוֹסֵף	פַּרְעֹה
5) וּקְבַרְתַּנִי בִּקְבֻרָתָם	אַבְרָהָם & יִצְחָק	יַעֲקֹב	יוֹסֵף	פַּרְעֹה

ד I spy! - מְצָא מִלִּים בַּפְּסוּקִים כ"ח-ל"ח:

1) "ו" הַהִפּוּךְ: רַבִּים ______________

2) "ו" הַהִפּוּךְ: עָבַר ← עָתִיד ___________, ___________, ___________, ___________

3) מִלָּה עִם "ה" יְתֵרָה ______________

ה תַּרְגֵּם לְאַנְגְּלִית.

1) אִם (כ"ט)= ______________

2) עִם (ל')= ______________

Rules & Concepts :לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

לשון הקדש FACT

1) The תּוֹרָה is written in: ☐ לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ ☐ עִבְרִית

2) Who wrote the language of לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ?
   ☐ wise men ☐ our אָבוֹת and אִמָּהוֹת
   ☐ ה' ☐ we don't know

3) At times, לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ cannot be translated ________;
   ☐ literally ☐ context
   rather, it must be translated according to _____.
   ☐ literally ☐ context

Sample

Let's Review

לשון הקדש FACT

In general - "בְּדֶרֶךְ כְּלָל"

In general, are there exceptions (יוֹצְאִים מִן הַכְּלָל) for all rules?

☐ yes ☐ no

זָכָר/נְקֵבָה & יָחִיד/יְחִידָה, רַבִּים/רַבּוֹת & מִלִּים

ו Circle the correct letter and write it on the line provided.

"בְּדֶרֶךְ כְּלָל"

_____1) A word that ends with a "ִים" is:
(a) זָכָר/יָחִיד (b) זָכָר/רַבִּים (c) נְקֵבָה/יְחִידָה (d) נְקֵבָה/רַבּוֹת

_____2) A word that ends with a "ָה" or "ת" =
(a) זָכָר/רַבִּים (b) נְקֵבָה/יְחִידָה (c) זָכָר/יָחִיד (d) נְקֵבָה/רַבּוֹת

_____3) A word that ends with a "וֹת" is:
(a) זָכָר/יָחִיד (b) נְקֵבָה/יְחִידָה (c) זָכָר/רַבִּים (d) נְקֵבָה/רַבּוֹת

_____4) A word that does not have a specific ending is:
(a) זָכָר/יָחִיד (b) נְקֵבָה/רַבּוֹת (c) זָכָר/רַבִּים (d) נְקֵבָה/יְחִידָה

5) יְלָדִים	(א) זָכָר/יָחִיד	(ב) נְקֵבָה/יְחִידָה	(ג) זָכָר/רַבִּים	(ד) נְקֵבָה/רַבּוֹת
6) יָדַיִם	(א) זָכָר/יָחִיד	(ב) נְקֵבָה/יְחִידָה	(ג) זָכָר/רַבִּים	(ד) נְקֵבָה/רַבּוֹת
7) אֶרֶץ	(א) זָכָר/יָחִיד	(ב) נְקֵבָה/יְחִידָה	(ג) זָכָר/רַבִּים	(ד) נְקֵבָה/רַבּוֹת
8) אַבְרָהָם	(א) זָכָר/יָחִיד	(ב) נְקֵבָה/יְחִידָה	(ג) זָכָר/רַבִּים	(ד) נְקֵבָה/רַבּוֹת

ז Choose the correct letter from the answers below and write it on the line provided.

_____1) תְּחִלִּית
_____2) סוֹפִית
_____3) שֵׁם עֶצֶם
_____4) פֹּעַל
_____5) כִּנּוּי

A. a letter that is always attached to the beginning of a word (prefix)
B. verb (action)
C. ending (suffix)
D. noun (person, place or thing)
E. replaces a שֵׁם עֶצֶם/noun, it can be a *word*, סוֹפִית, or תְּחִלִּית

Sample

פרק מ"ח

פסוקים ז'-י'

Compare & Contrast

Let's take a close look at the words in פָּסוּק ח':

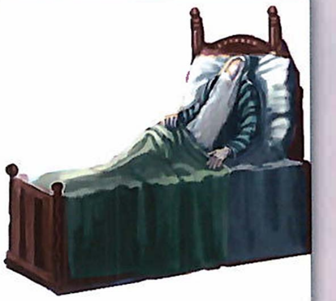

"וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל... בְּנֵי יוֹסֵף

וַיֹּאמֶר "מִי אֵלֶּה?"

Does it seem like there is a contradiction? What question can you ask?

Question: ____

____

Answer: Due to יַעֲקֹב's old age, he was *not* able to see well. He could see figures but could not distinguish who they were. Therefore, "וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל" can be understood in the literal sense– he *saw* figures, but, he asked who they are because he could not see well. (סְפוֹרְנוֹ, רַדַ"ק, מַלְבִּי"ם, רַשְׁבַּ"ם)

Sample

א תַּרְגֵּם אֶת דִּבְרֵי הַפָּסוּק.

ז'

1. וַאֲנִי בְּבֹאִי מִפַּדָּן = E ____
2. מֵתָה עָלַי רָחֵל = E ____
3. בְּאֶרֶץ כְּנַעַן בַּדֶּרֶךְ = E ____
4. בְּעוֹד כִּבְרַת* אֶרֶץ = ע ____
E ____
5. לָבֹא אֶפְרָתָה = ע ____________________ E ____________________
6. וָאֶקְבְּרֶהָ** שָּׁם בְּדֶרֶךְ אֶפְרָת = ע ________________________________
E ____
7. הוּא*** בֵּית לָחֶם = E ____

---

* שֵׁם עֶצֶם: יְחִידָה + סְמִיכוּת

** "ו" הַהִפּוּךְ - The "ו" changes the word from עָבַר ← עָתִיד.

***The word "הִיא" can be translated as "it."

פרק מ"ח

פסוקים י"ח-ט"ז

הַגָּשָׁה א'- לְקֵירוּב (י'-י"ב)

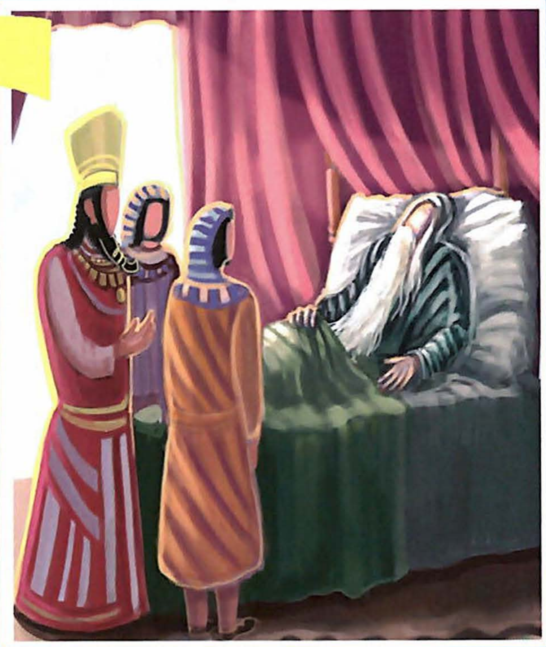
"וַיַּגֵּשׁ אֹתָם אֵלָיו" (י')

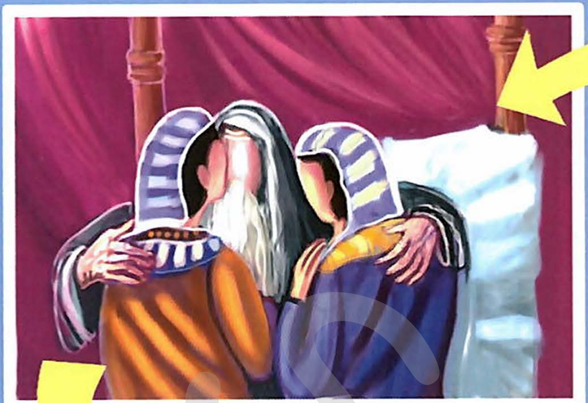
"וַיִּשַּׁק לָהֶם" (י')

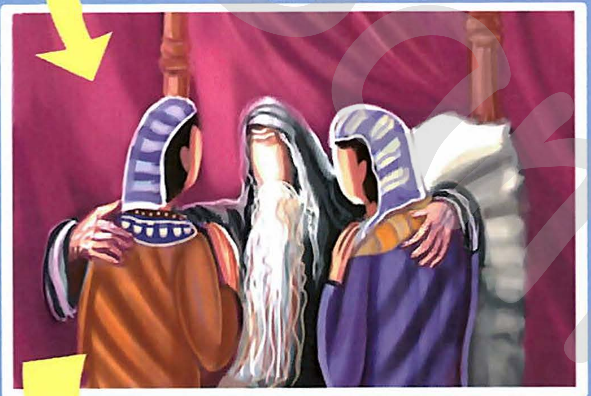
"וַיְחַבֵּק לָהֶם" (י')

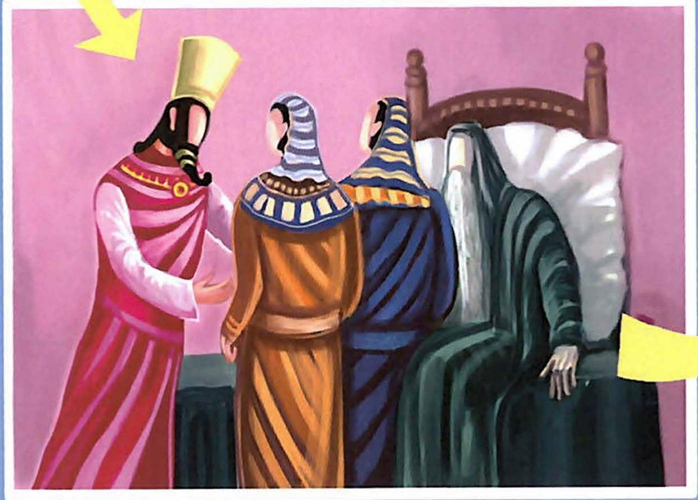
"וַיּוֹצֵא יוֹסֵף אֹתָם מֵעִם בִּרְכָּיו" (י"ב)

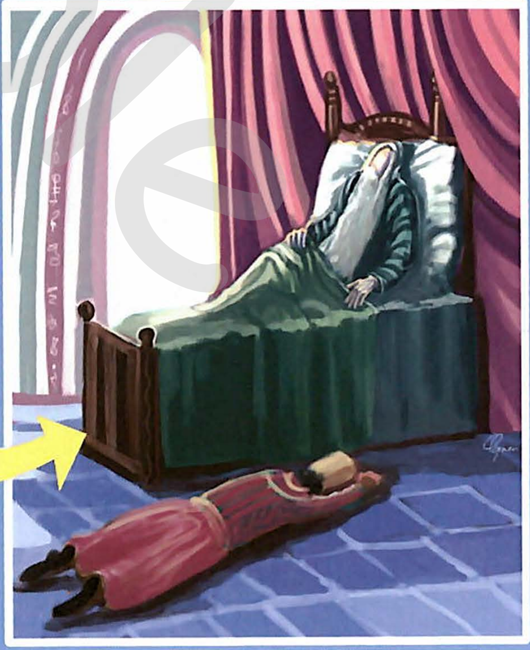
"וַיִּשְׁתַּחוּ לְאַפָּיו אָרְצָה" (י"ב)

פרק מ"ח

פסוקים י"ג-ט"ז

הַגָּשָׁה ב'- לִבְרָכָה (י"ג-ט"ז)

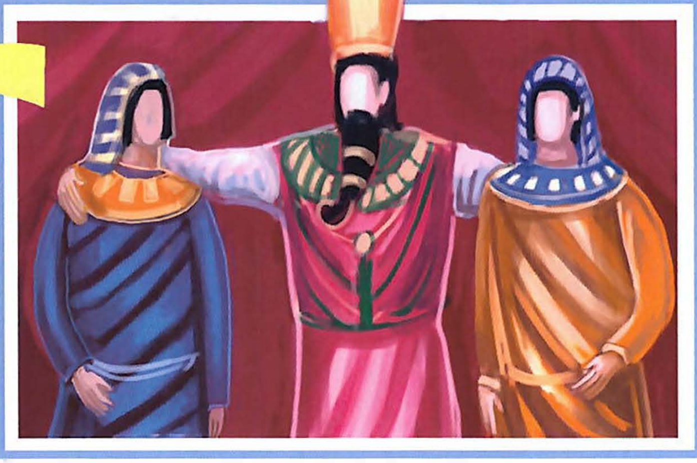

"וַיִּקַּח יוֹסֵף אֶת שְׁנֵיהֶם... אֶפְרַיִם בִּימִינוֹ מִשְּׂמֹאל
יִשְׂרָאֵל וְאֶת מְנַשֶּׁה בִשְׂמֹאלוֹ מִימִין יִשְׂרָאֵל" (י"ג)

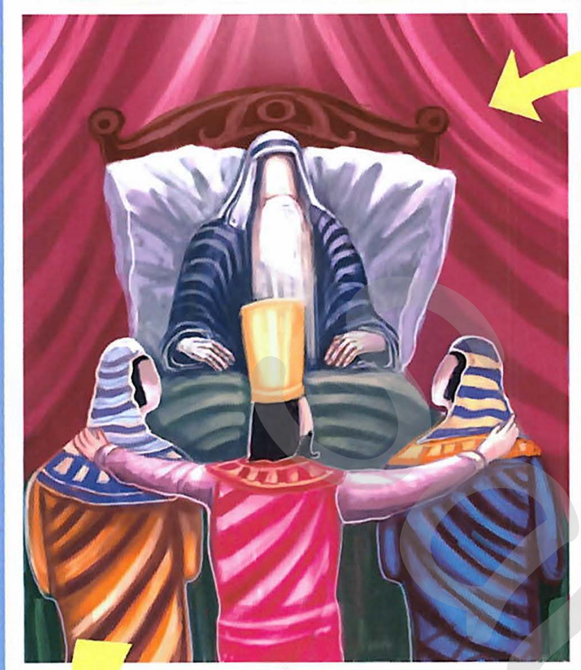

"וַיַּגֵּשׁ אֵלָיו" (י"ג)

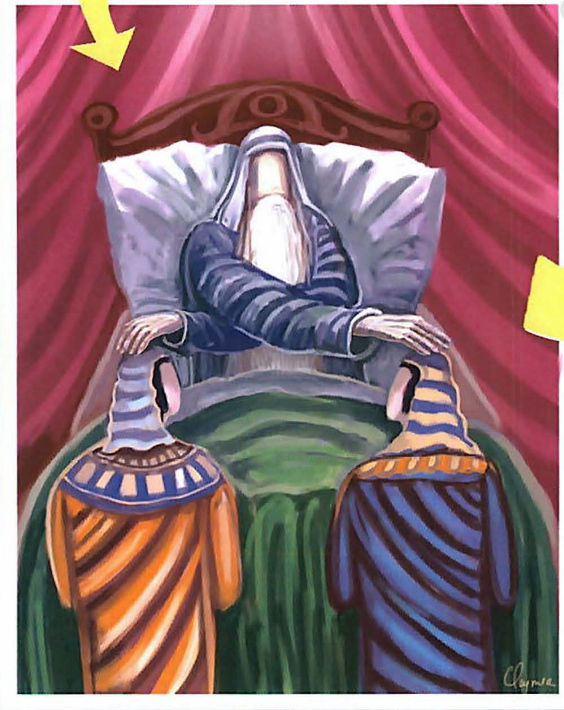

"וַיִּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל אֶת יְמִינוֹ וַיָּשֶׁת עַל רֹאשׁ
אֶפְרַיִם... וְאֶת שְׂמֹאלוֹ עַל רֹאשׁ מְנַשֶּׁה" (י"ד)

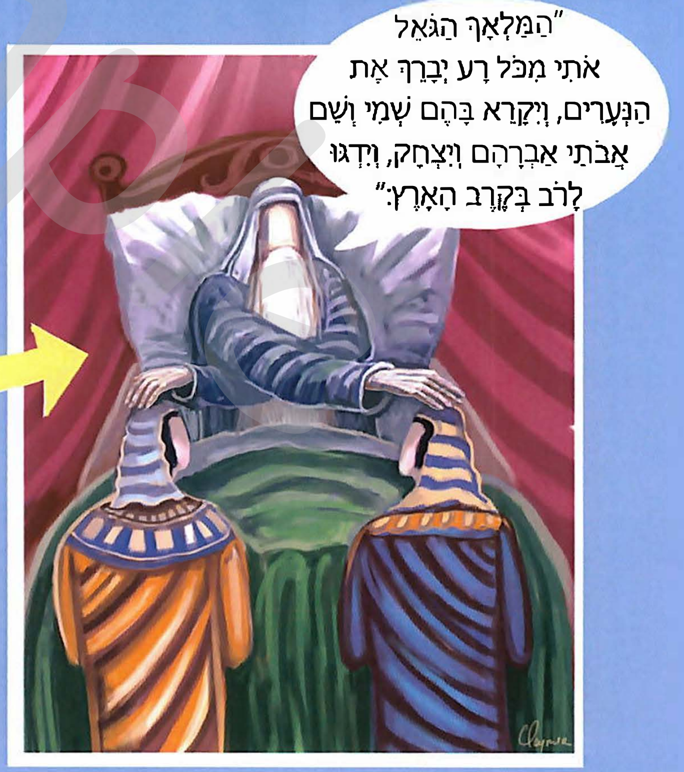
"הַמַּלְאָךְ הַגֹּאֵל
אֹתִי מִכָּל רָע יְבָרֵךְ אֶת
הַנְּעָרִים, וְיִקָּרֵא בָהֶם שְׁמִי וְשֵׁם
אֲבֹתַי אַבְרָהָם וְיִצְחָק, וְיִדְגּוּ
לָרֹב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ:"

"וַיְבָרֶךְ... " (ט"ו)

פרק מ״ח

פסוקים י״ח–ט״ז

ט״ז

1. הַמַּלְאָךְ* הַגֹּאֵל* אֹתִי = E________________________________
2. מִכָּל רָע = E____________________________________
3. יְבָרֵךְ אֶת הַנְּעָרִים = E________________________________
4. וְיִקָּרֵא** בָהֶם שְׁמִי = E________________________________
5. וְשֵׁם** אֲבֹתַי אַבְרָהָם וְיִצְחָק = E__________________________
6. וְיִדְגּוּ** לָרֹב = E___________________________________
7. בְּקֶרֶב הָאָרֶץ* = E___________________________________

* ״ה״ = ״ה״ הַיְדִיעָה

** ״ו״ = ״ו״ הַחִבּוּר

ב שִׂים בְּסֵדֶר הַנָּכוֹן.

הַגָּשָׁה א׳

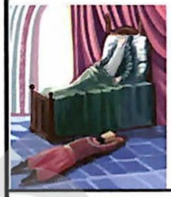
☐ וַיִּשְׁתַּחוּ לְאַפָּיו
אָרְצָה

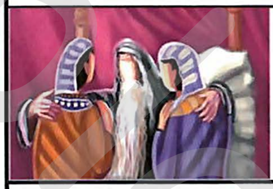
☐ וַיְחַבֵּק לָהֶם

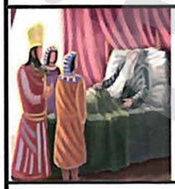
☐ וַיַּגֵּשׁ אֹתָם אֵלָיו

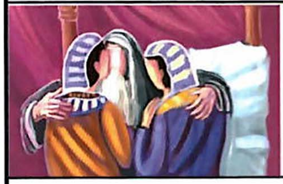
☐ וַיִּשַּׁק לָהֶם

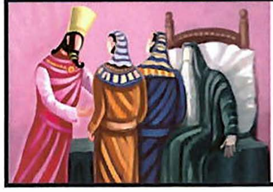
☐ וַיּוֹצֵא יוֹסֵף
אֹתָם מֵעִם
בִּרְכָּיו

הַגָּשָׁה ב׳

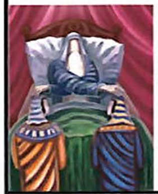
☐ וַיְבָרֶךְ

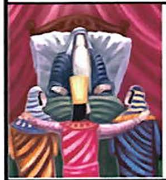
☐ וַיִּגַּשׁ אֵלָיו

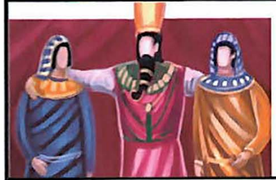
☐ וַיִּקַּח יוֹסֵף אֶת שְׁנֵיהֶם
...אֶפְרַיִם בִּימִינוֹ...
מְנַשֶּׁה בִשְׂמֹאלוֹ

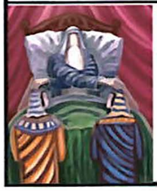
☐ וַיִּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל אֶת יְמִינוֹ
וַיָּשֶׁת עַל רֹאשׁ אֶפְרַיִם...
וְאֶת שְׂמֹאלוֹ עַל רֹאשׁ מְנַשֶּׁה

Sample

פרק מ"ח

פסוקים ״ח-ט״ז

ג הַשְׁלֵם.

1) יוֹסֵף לָקַח אֶת ______ בְּיַד שְׂמֹאלוֹ שֶׁלּוֹ, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה בְּיַד ______ שֶׁל יַעֲקֹב.

2) יוֹסֵף לָקַח אֶת ______ בְּיַד יְמִין שֶׁלּוֹ, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה בְּיַד ______ שֶׁל יַעֲקֹב.

3) אֲבָל, יַעֲקֹב שִׂכֵּל אֶת יָדָיו וְשָׂם אֶת יַד ______ שֶׁלּוֹ עַל רֹאשׁ ______
וְאֶת יַד ______ שֶׁלּוֹ עַל רֹאשׁ שֶׁל ______.

4) בֶּן הַבְּכוֹר= ______ 5) בֶּן הַצָּעִיר= ______

ד עַל מִי אוֹ עַל מַה נֶּאֱמַר.

1) רְאֹה פָנֶיךָ לֹא פִלָּלְתִּי	ה׳	יוֹסֵף	יַעֲקֹב	אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה
2) רְאֹה פָנֶיךָ לֹא פִלָּלְתִּי	ה׳	יוֹסֵף	יַעֲקֹב	אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה
3) אֶת אֶפְרַיִם בִּימִינוֹ	ה׳	יוֹסֵף	יַעֲקֹב	אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה
4) וְאֶת מְנַשֶּׁה בִשְׂמֹאלוֹ	ה׳	יוֹסֵף	יַעֲקֹב	אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה
5) וַיִּשְׁתַּחוּ לְאַפָּיו אָרְצָה	ה׳	יוֹסֵף	יַעֲקֹב	אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה
6) וְיִקָּרֵא בָהֶם שְׁמִי	ה׳	יוֹסֵף	יַעֲקֹב	אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה

ה שִׂים ✓ בַּמִּשְׁבֶּצֶת הַנְּכוֹנָה.

מִלָּה	לְשׁוֹן הֹוֶה	לְשׁוֹן עָבָר	לְשׁוֹן עָתִיד	לְשׁוֹן צִוּוּי
1) פִּלָּלְתִּי				
2) הֶרְאָה				
3) שִׂכֵּל				
4) הִתְהַלְּכוּ				
5) וְיִקָּרֵא				

Sample

Let's Review

תְּחִלִּיּוֹת: "ו" הַהִפּוּךְ & "ו" הַחִבּוּר

לשון הקדש FACT

Depending on the phrase, a "ו" תְּחִלִּית can be used as a:

- "ו" הַחִבּוּר
- "ו" הַהִפּוּךְ

Sample

ו Circle the correct letter and write it on the line provided.

_____1) A "ו" הַהִפּוּךְ tells you _________ something happened.
(a) why (b) how (c) when (d) never

_____2) A "ו" הַהִפּוּךְ can change a word from:
(a) עָתִיד ← עָבַר *or* עָבַר ← עָתִיד
(b) צִוּוּי ← עָתִיד *or* עָתִיד ← צִוּוּי
(c) עָתִיד ← הֹוֶה *or* הֹוֶה ← עָתִיד
(d) הֹוֶה ← עָבַר *or* עָבַר ← הֹוֶה

_____3) How is the "ו" הַהִפּוּךְ translated?
(a) It is translated as "*in/with.*"
(b) It is translated as "*from.*"
(c) It is a מַחְלֹקֶת. It can be translated as "*and*", "*that*", *or* not translated at all (both approaches are acceptable).
(d) none of the above answers

_____4) At times, a "ו" הַהִפּוּךְ can be translated as:
(a) from (b) to (c) and *or* that (d) when

_____5) A "ו" הַחִבּוּר:
(a) is always part of a שֹׁרֶשׁ
(b) is at the end of a word
(c) is in the middle of a word
(d) connects two words or phrases and is always at the beginning of a word

_____6) A "ו" הַחִבּוּר is:
(a) פֹּעַל (b) סוֹפִית (c) שֹׁרֶשׁ (d) תְּחִלִּית

Let's Review

לשון הקדש FACT

"ו" הַהִפּוּךְ: עָבַר ← עָתִיד (e.g., וְהָלַכְתָּ)

1) In general, a ________ is added to the beginning of the original word.
("וַ"/"וְ"/"וָ")

2) If the first letter of the original word has a (ְ) שְׁוָא, the הַהִפּוּךְ "ו" is an ________.
("ו"/"וְ"/"וּ")

3) If the first letter of the original word is a "יְ", the הַהִפּוּךְ "ו" is an ________ and the שְׁוָא under the "י" falls away.
("ו"/"וְ"/"וּ")

לשון הקדש FACT

"ו" הַהִפּוּךְ: עָתִיד ← עָבַר (e.g., וַתִּשְׁאַר)

1) In general, a ________ is added to the beginning of the original word.
("וַ"/"וְ"/"וָ")

2) In general, a ________ is placed in the first letter of the original word.
(דָּגֵשׁ/כְּלוּם)

3) If the first letter of the original word is an "א", the הַהִפּוּךְ "ו" is a ________ and there ________ a דָּגֵשׁ in the "א".
(?) (is/is not)

4) If the first letter of the original word is a "י", the הַהִפּוּךְ "ו" is a ________ and there ________ a דָּגֵשׁ in the "י".
("וַ"/"וּ"/"וְ") (is/is not)

Sample

Let's Review

ז שִׂים ✓ בַּמִּשְׁבֶּצֶת הַנְּכוֹנָה.

1) "וְכַאֲשֶׁר יְעַנּוּ אֹתוֹ... יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ
וַיָּקֻצוּ מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל"
(שְׁמוֹת א:יב)

אֵלֶּה	"ו" הַהִפּוּךְ	"ו" הַחִבּוּר
א) וְכַאֲשֶׁר		
ב) וְכֵן		
ג) וַיָּקֻצוּ		

2) "וְאִם יִמְעַט הַבַּיִת מִהְיוֹת מִשֶּׂה וְלָקַח
הוּא וּשְׁכֵנוֹ הַקָּרֹב אֶל בֵּיתוֹ..."
(שְׁמוֹת יב:ד)

אֵלֶּה	"ו" הַהִפּוּךְ	"ו" הַחִבּוּר
א) וְאִם		
ב) וְלָקַח		
ג) וּשְׁכֵנוֹ		

3) "וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת הַנֶּתֶק (the sore)
בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְהִנֵּה לֹא פָשָׂה (did not spread)
הַנֶּתֶק בָּעוֹר (in the skin) וּמַרְאֵהוּ אֵינֶנּוּ
עָמֹק (deep) מִן הָעוֹר..."
(וַיִּקְרָא, תַּזְרִיעַ יג:לד)

אֵלֶּה	"ו" הַהִפּוּךְ	"ו" הַחִבּוּר
א) וְרָאָה		
ב) וְהִנֵּה		
ג) וּמַרְאֵהוּ		

ח Choose the correct letter from the answers below and write it on the line provided.

A. and they (רַבִּים) ate
B. and I ate
C. and they (רַבּוֹת) ate
D. and you (יָחִיד) *or* she ate

____ 1) וַתֹּאכַלְנָה
____ 2) וָאֹכַל
____ 3) וַתֹּאכַל
____ 4) וַיֹּאכְלוּ

Sample

בִּרְכוֹת יַעֲקֹב

Sample

The מְסוֹרָה of Giving בְּרָכוֹת:

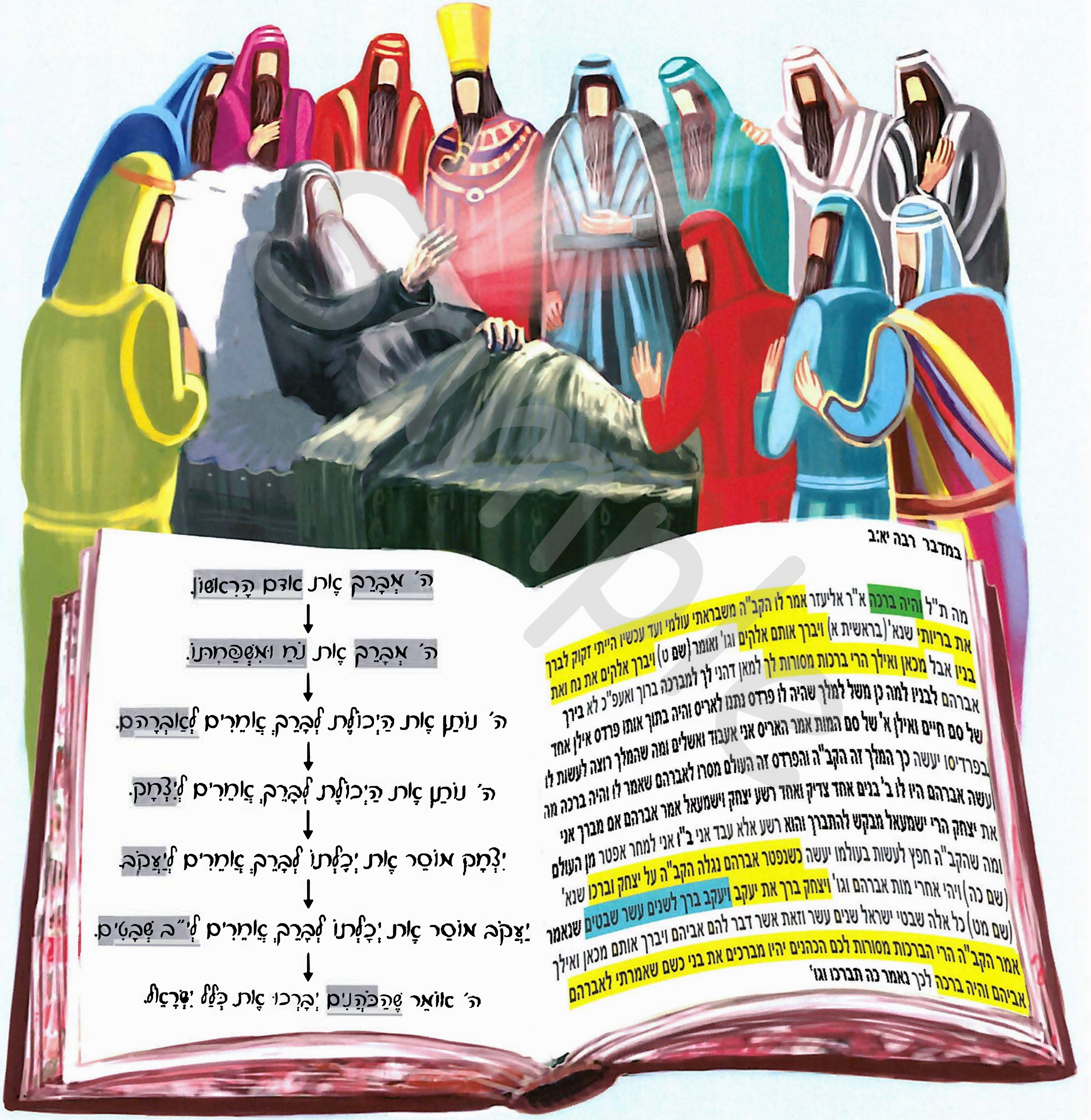

ה׳ מְבָרֵךְ אֶת אָדָם הָרִאשׁוֹן.
↓
ה׳ מְבָרֵךְ אֶת נֹחַ וּמִשְׁפַּחְתּוֹ.
↓
ה׳ נוֹתֵן אֶת הַיְכוֹלֶת לְבָרֵךְ, אוֹמְרִים לְאַבְרָהָם.
↓
ה׳ נוֹתֵן אֶת הַיְכוֹלֶת לְבָרֵךְ, אוֹמְרִים לְיִצְחָק.
↓
יִצְחָק מוֹסֵר אֶת יְכָלְתּוֹ לְבָרֵךְ, אוֹמְרִים לְיַעֲקֹב.
↓
יַעֲקֹב מוֹסֵר אֶת יְכָלְתּוֹ לְבָרֵךְ, אוֹמְרִים לְי״ב שְׁבָטִים.
↓
ה׳ אוֹמֵר שֶׁהַכֹּהֲנִים יְבָרְכוּ אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל.

במדבר רבה יא:ב

מה ת"ל והיה ברכה א"ר אליעזר אמר לו הקב"ה משבראתי עולמי ועד עכשיו הייתי זקוק לברך את בריותי שנא' (בראשית א) ויברך אותם אלקים וגו' ואומר (שם ט) ויברך אלקים את נח ואת בניו אבל מכאן ואילך הרי ברכות מסורות לך למאן דהני לך למברכה ברוך ואעפ"כ לא בירך אברהם לבניו למה כן משל למלך שהיה לו פרדס נתנו לאריס והיה בתוך אותו פרדס אילן אחד של סם חיים ואילן א' של סם המות אמר האריס אני אעבוד ואשלים ומה שהמלך רוצה לעשות לו בפרדיסו יעשה כך המלך זה הקב"ה והפרדס זה העולם מסרו לאברהם שאמר לו והיה ברכה מה עשה אברהם היו לו ב' בנים אחד צדיק ואחד רשע יצחק וישמעאל אמר אברהם אם מברך אני את יצחק הרי ישמעאל מבקש להתברך והוא רשע אלא עבד אני ב"ו אני למחר אפטר מן העולם ומה שהקב"ה חפץ לעשות בעולמו יעשה כשנפטר אברהם נגלה הקב"ה על יצחק וברכו שנא' (שם כה) ויהי אחרי מות אברהם וגו' ויצחק ברך את יעקב ויעקב ברך לשנים עשר שבטים שנאמר (שם מט) כל אלה שבטי ישראל שנים עשר וזאת אשר דבר להם אביהם ויברך אותם מכאן ואילך אמר הקב"ה הרי הברכות מסורות לכם הכהנים יהיו מברכים את בני כשם שאמרתי לאברהם אביהם והיה ברכה לכך נאמר כה תברכו וגו'

Sample

ראובן

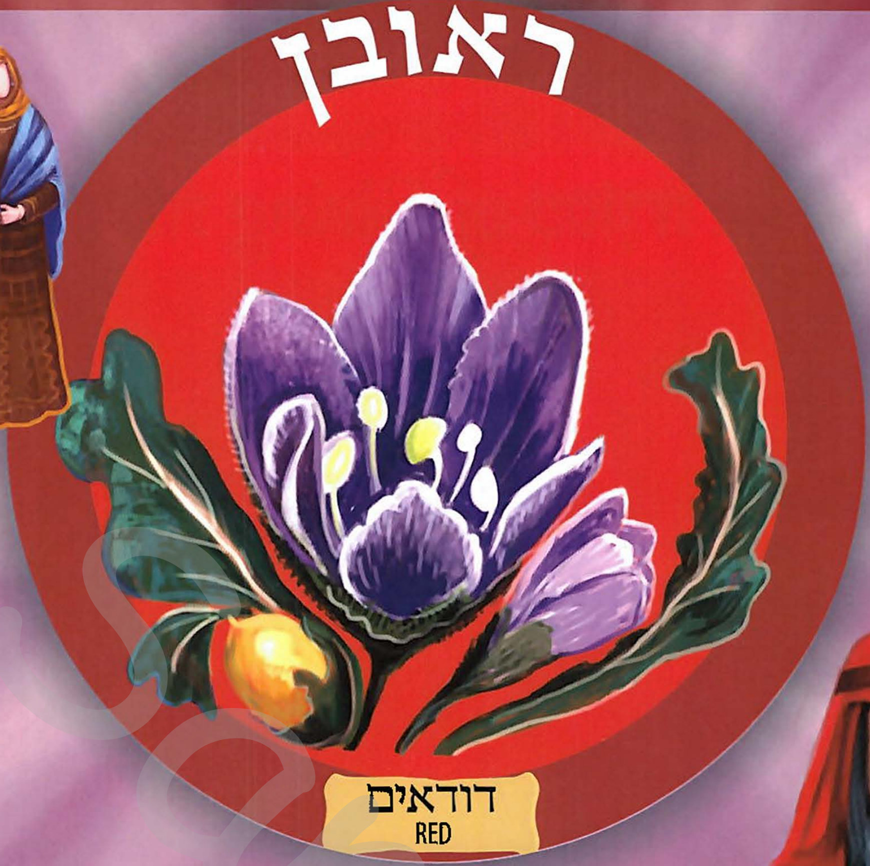

Sample

ראובן בכרי אתה...

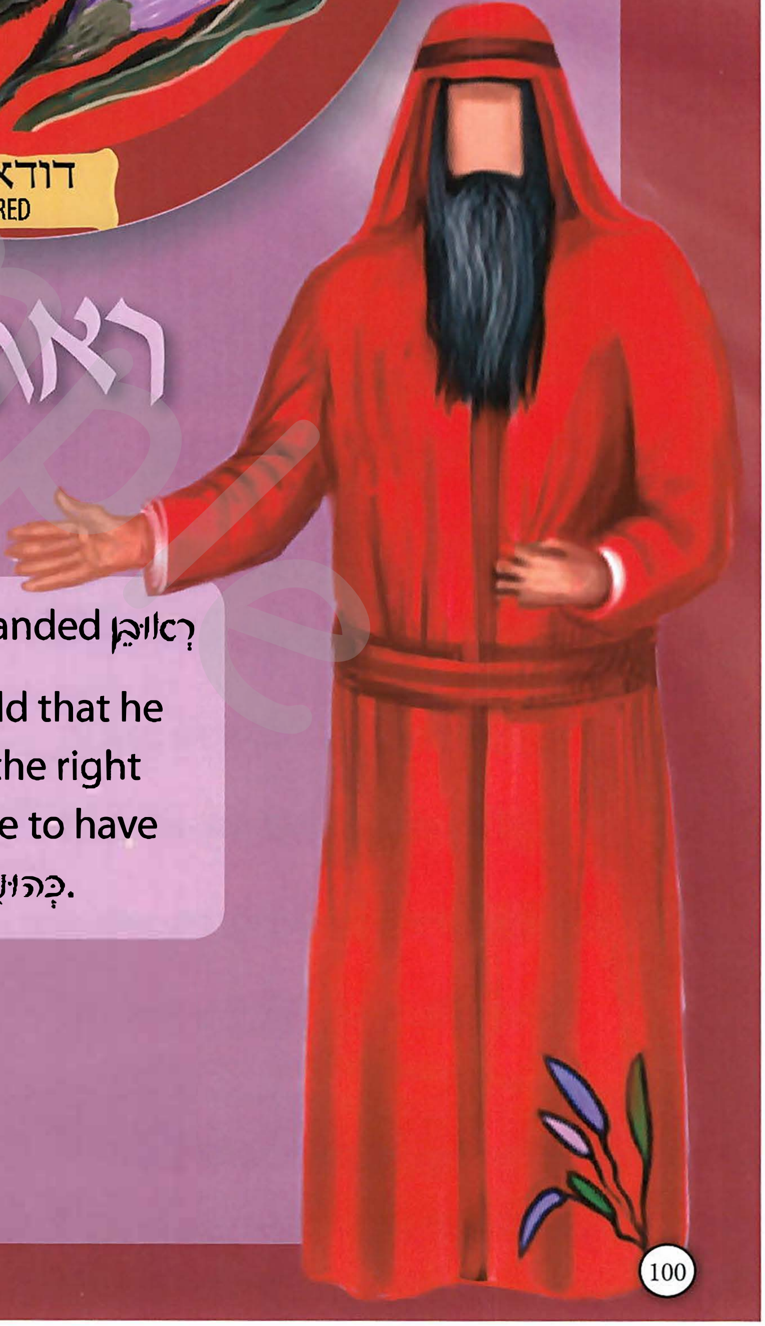

- יַעֲקֹב reprimanded רְאוּבֵן
- רְאוּבֵן was told that he would lose the right and privilege to have מַלְכוּת and כְּהוּנָּה.

1

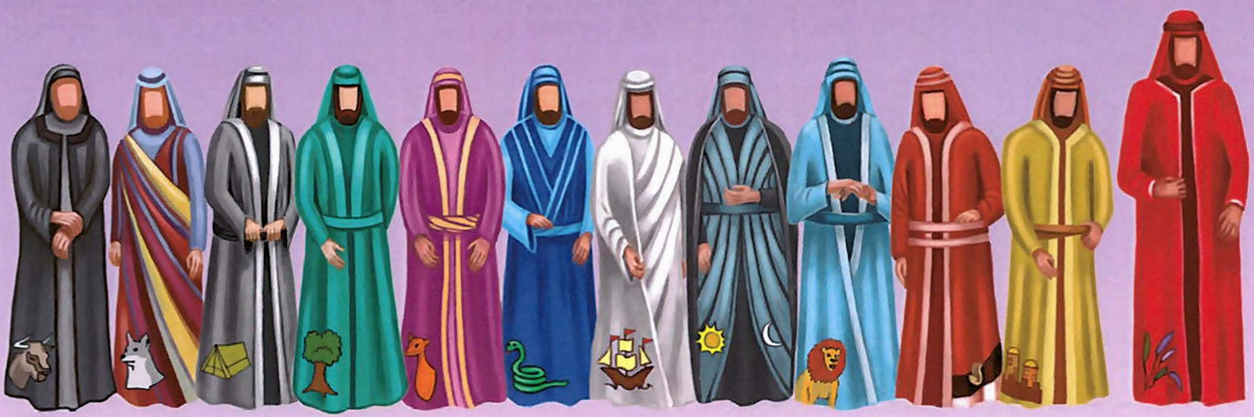

"בְּכֹרִי אַתָּה"

רְאוּבֵן is the בְּכוֹר.

2

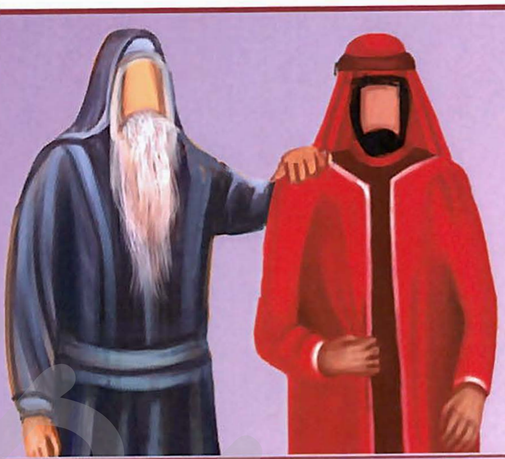

"כֹּחִי וְרֵאשִׁית אוֹנִי"

רְאוּבֵן is יַעֲקֹב's strength.

3

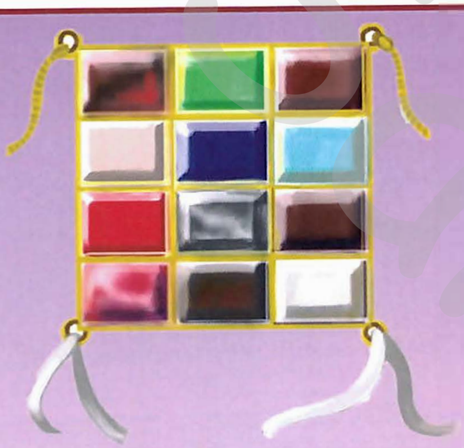

"יֶתֶר שְׂאֵת"

רְאוּבֵן should have had כְּהֻנָּה.

4

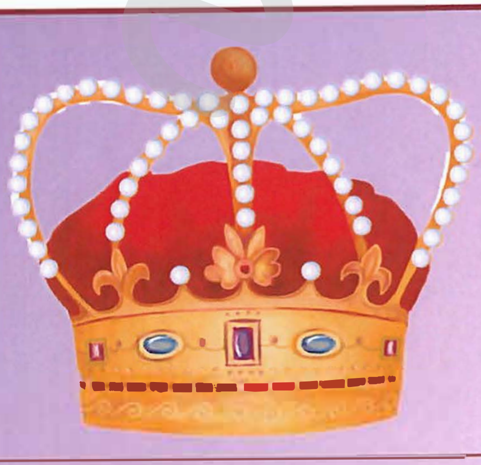

"וְיֶתֶר עָז"

רְאוּבֵן should have had מַלְכוּת.

5

"פַּחַז כַּמַּיִם"

Like water that flows quickly, רְאוּבֵן was quick to anger.

Sample

6

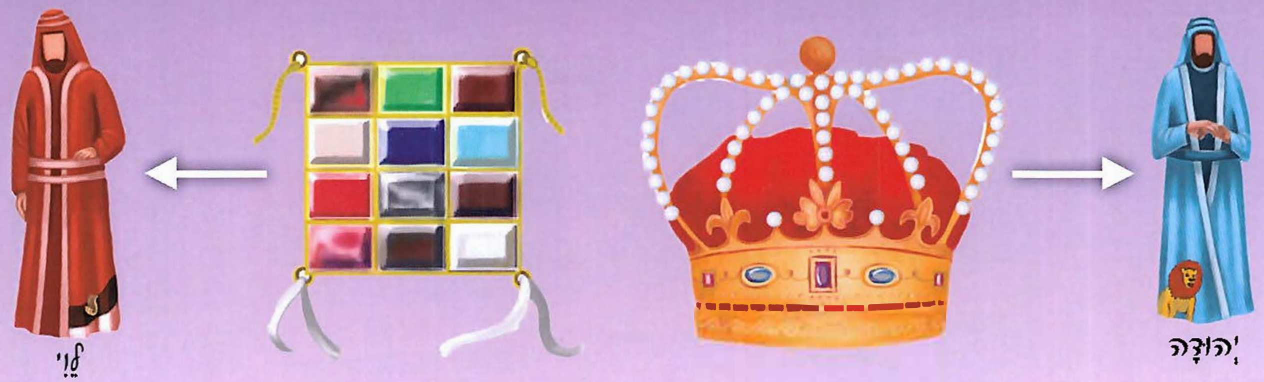

"אַל תּוֹתַר"

רְאוּבֵן will not have these "extras."

7

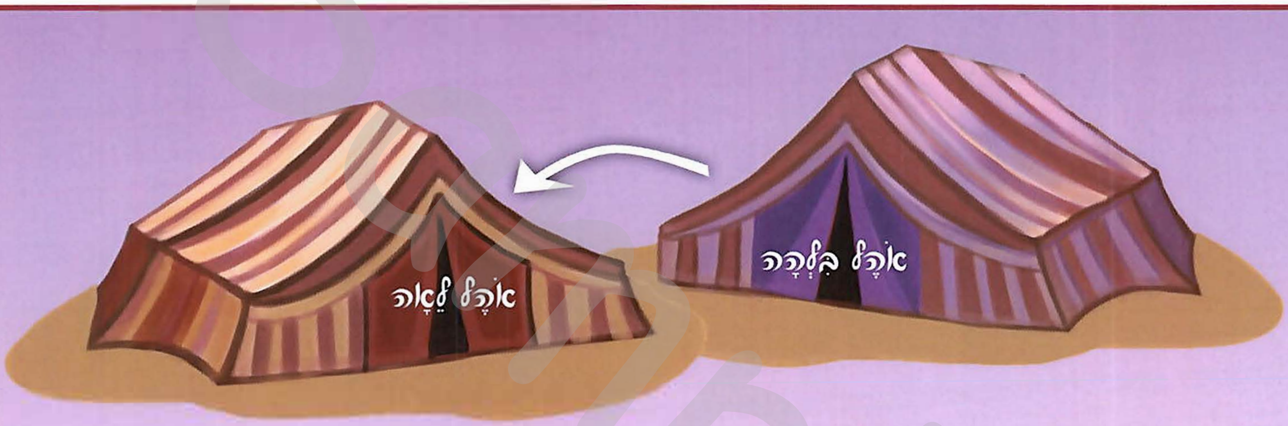
אֹהֶל לֵאָה
אֹהֶל בִּלְהָה

"כִּי עָלִיתָ מִשְׁכְּבֵי אָבִיךָ"

Because רְאוּבֵן rearranged his father's bed.

Sample

8

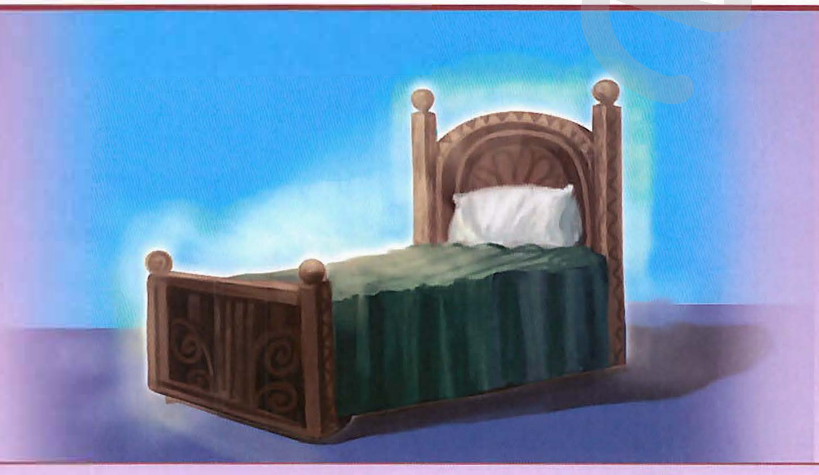

"אָז חִלַּלְתָּ יְצוּעִי עָלָה"

רְאוּבֵן took away the שְׁכִינָה,
which ascended upon יַעֲקֹב's bed.

פרק מ"ט

פסוקים ג'-ד'

א בְּחַר אֶת הַמִּלִּים הַנְּכוֹנוֹת וּכְתֹב אֶת הַמִּלִּים מִתַּחַת לַתְּמוּנָה הַמַּתְאִימָה.

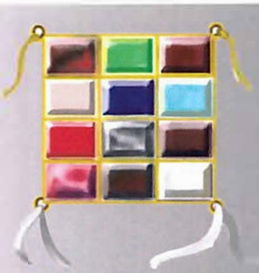

.1 ______________________

____

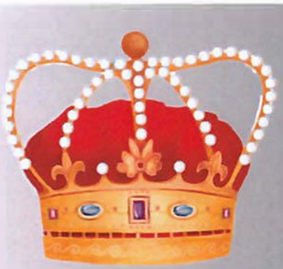

.2 ______________________

____

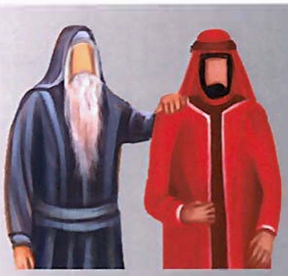

.3 ______________________

____

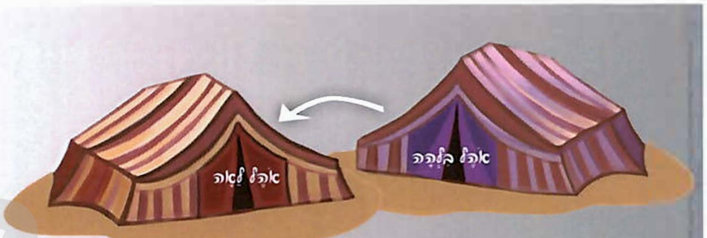

.4 ______________________

____

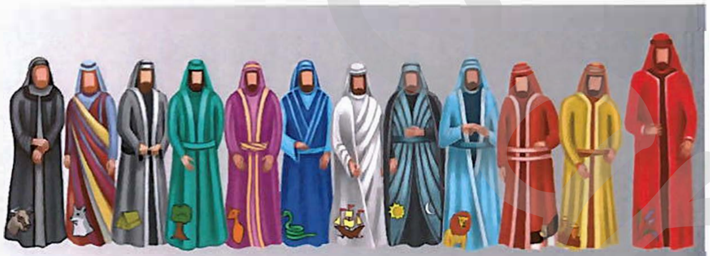

.5 ______________________

____

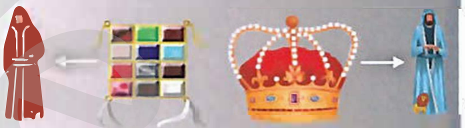

.6 ______________________

____

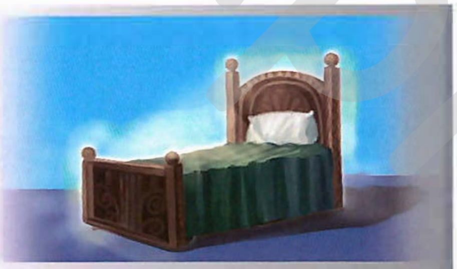

.7 ______________________

____

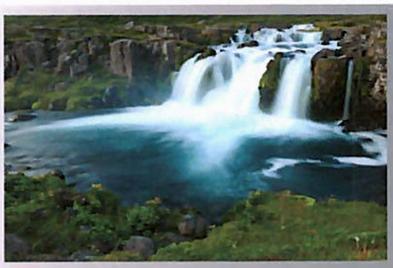

.8 ______________________

____

"בְּכֹרִי אַתָּה"

"כֹּחִי וְרֵאשִׁית אוֹנִי"

"יֶתֶר שְׂאֵת"

"וְיֶתֶר עָז"

"פַּחַז כַּמַּיִם"

"אַל תּוֹתַר"

"כִּי עָלִיתָ מִשְׁכְּבֵי אָבִיךָ"

"אָז חִלַּלְתָּ יְצוּעִי עָלָה"

Sample

פרק מ"ט

פסוקים א'-ד'

Sample

ב בְּחַר אֶת הַתְּשׁוּבָה הַנְּכוֹנָה.

1) לָמָּה הָיָה רָאוּי לִרְאוּבֵן לְקַבֵּל "כְּהֻנָּה וּמַלְכוּת"?
- ○ שֶׁהוּא יוֹדֵעַ אֵיךְ לִהְיוֹת שׁוֹפֵט
- ○ שֶׁהוּא חָכָם
- ○ שֶׁהוּא הַבְּכוֹר
- ○ שֶׁהוּא אִישׁ מִלְחָמָה

2) לָמָּה יַעֲקֹב אוֹמֵר שֶׁיַּפְסִיד (will lose) רְאוּבֵן אֶת הַכְּהֻנָּה וְאֶת הַמַּלְכוּת?
- ○ אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים
- ○ שֶׁרְאוּבֵן לֹא כִּבֵּד אוֹתוֹ
- ○ שֶׁאֵין לוֹ כֶּסֶף
- ○ שֶׁכָּעַס וּמִהֵר וּבִלְבֵּל מִשְׁכַּב יַעֲקֹב

ג עַל מִי אוֹ עַל מָה נֶאֱמַר.

1) וְאַגִּידָה לָכֶם אֵת אֲשֶׁר יִקְרָא ________________

2) כִּי עָלִיתָ מִשְׁכְּבֵי אָבִיךָ ________________

3) אָז חִלַּלְתָּ יְצוּעִי עָלָה ________________

ד I spy! – מְצָא מִלִּים בַּפְּסוּקִים א'-ד':

1) שֵׁם עֶצֶם: **רַבִּים** + סְמִיכוּת ________________, ________________

2) תְּחִלִּית + אוֹתִיּוֹת אֵיתָ"ן + שֹׁרֶשׁ + "ה" הַיְּתֵרָה ________________

3) מִלָּה עִם סוֹפִית (רַבִּים) you ________________, ________________, ________________